

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
10.03.2003
RT I 2003, 20, 116

Ülikooliseaduse ja rakenduskõrgkooli seaduse ning nendega seonduvate seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 29.01.2003

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 18. veebruari 2003. a otsusega nr 355

I. Ülikooliseaduses(RT I 1995, 12, 119; 1996, 49, 953; 51, 965; 1997, 42, 678; 1998, 57, 859; 1999, 10, 150; 102, 908; 2000, 25, 140; 78, 496; 2001, 16, 71; 2002, 21, 117; 53, 336; 56, 348; 57, 357; 61, 375; 90, 521) tehakse järgmised muudatused:

§ 1. Paragrahvi 2:

1) punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) ainepunkt – arvestuslik ühik, milles arvutatakse õppemahtu. Üks ainepunkt vastab 40 tunnile ehk ühele õppenädalale üliõpilase poolt õppeks kulutatud tööle. Ühe õppeaasta maht on 40 ainepunkti. Euroopa Ainepunktide Ülekande Süsteemi rakendamisel on ühe õppeaasta maht 60 ainepunkti;»;

2) punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 3) akrediteerimine – tegevus, mille käigus antakse hinnang ning võetakse vastu otsus ülikooli või tema õppekava kohta;»;

3) punkt 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 12) teaduskraad – doktori kraad, mille ülikool annab doktoriõppe õppekava täies mahus täitnud ja doktoritöö kaitsnud isikule ning mida tõendab vastav lõpudokument;»;

4) punkti 14 täiendatakse teise ja kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

«Õppekoha arvestuslikust maksumusest moodustab personalikulu vähemalt 60 protsenti. Õppekoha uus arvestuslik maksumus ei või olla väiksem eelmise aasta õppekoha arvestuslikust maksumusest;»;

5) punkt 15 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 15) õppekoha baasmaksumus – kõrghariduse taseme iga õppe õppekoha minimaalmaksumus, mille Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega igal aastal, välja arvatud doktoriõppe õppekoha baasmaksumus, mis kehtestatakse doktoriõppe nominaalkestuse ajaks. Õppekoha baasmaksumus sisaldab ühe üliõpilase õpetamiseks tehtavaid kulutusi, välja arvatud kulutused investeeringutele, mis kuuluvad riiklikku investeeringute programmi;»;

6) punkt 19 tunnistatakse kehtetuks.

§ 2. Paragrahv 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 4. Ülikool

(1) Ülikool on teadus-, arendus-, õppe- ja kultuuriasutus, kus toimub bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe mitmel õppesuunal. Ülikoolis võib toimuda bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhinev õpe ja ülikooli struktuuri kuuluv õppeasutuses rakenduskõrgharidusõpe.

(2) Ülikooli eesmärk on edendada teadusi, akadeemilisi tavasid, luua ja arendada integreeritud õppe- ja teadustegevusel põhinevaid võimalusi kõrgharidusstandardile vastava ajakohase kõrghariduse omandamiseks, korraldada täiendõpet ning osutada ühiskonnale vajalikke õppe- ja teadustegevusel põhinevaid teenuseid.»

§ 3. Paragrahvi 6:

1)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Ülikooli vastavust käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustele kontrollib Haridus- ja Teadusministeerium koostöös kõrghariduse hindamise nõukoguga. Kontrolli tulemused esitab haridus- ja teadusminister Vabariigi Valitsusele.»;

2)lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (5) Ülikooli asutamise otsuse alusel registreerib Haridus- ja Teadusministeerium ülikooli põhikirja ja ülikooli asutamise otsuse aluseks olnud õppekavad.»;

3)lõiked 6 ja 7 tunnistatakse kehtetuks.

§ 4.Paragrahvi 7:

1)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Ühinemise ja jagunemise ettepaneku Vabariigi Valitsusele teeb haridus- ja teadusminister koostöös kõrghariduse hindamise nõukoguga.»;

2)lõige 6 tunnistatakse kehtetuks.

§ 5.Paragrahvi 8:

1)lõiget 2 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

« 4) muudel seadusega ettenähtud juhtudel.»;

2)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Ülikooli tegevuse lõpetamise ettepaneku Vabariigi Valitsusele teeb haridus- ja teadusminister koostöös kõrghariduse hindamise nõukoguga.»

§ 6.Paragrahv 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 10. Kõrghariduse hindamise nõukogu

(1) Kõrghariduse hindamise nõukogu on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas tegutsev organ, kes:

- 1) akrediteerib kõrghariduse omandamist võimaldavaid õppeasutusi ja nende õppekavasid ning esitab akrediteerimise tulemused haridus- ja teadusministrile kinnitamiseks;
- 2) teeb tulenevalt akrediteerimise tulemustest ja kõrghariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste õppe vastavusest õigusaktide ja standarditega kehtestatud nõuetele haridus- ja teadusministrile ettepanekuid kõrghariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste ühinemise, jagunemise või tegevuse lõpetamise kohta;
- 3) töötab välja kõrghariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste ja nende õppekavade hindamiskriteeriumid ja -meetodid;
- 4) täidab teisi talle õigusaktidega pandud ülesandeid.

(2) Kõrghariduse hindamise nõukogu on 12-liikmeline ning selle moodustab ja selle koosseisu kinnitab kolmeks aastaks Vabariigi Valitsus haridus- ja teadusministri ettepanekul. Haridus- ja teadusministrile esitavad kandidaate nõukogu liikme kohale ülikoolid, rakenduskõrgkoolid, teadus- ja arendusasutused, registreeritud kutse- ja erialaliidud, tööandjate ühendused ning üliõpilaskondade liidud. Ühest ülikoolist, rakenduskõrgkoolist, teadus- ja arendusasutusest, registreeritud kutse- ja erialaliidust, tööandjate ühendusest ning üliõpilaskondade liidust ei saa kõrghariduse hindamise nõukokku kuuluda rohkem kui kaks liiget.

(3) Kõrghariduse hindamise nõukogu tegevusega seotud kulud (sh ekspertiisid ja lähetused) kaetakse riigieelarvest Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve kaudu. Kõrghariduse hindamise nõukogu liikmetele ei maksta töötasu.

(4) Kõrghariduse hindamise nõukogu moodustamise korra ja töökorra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.»

§ 7.Paragrahv 11 tunnistatakse kehtetuks.

§ 8.Paragrahv 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 12. Akrediteerimine

(1) Ülikooli akrediteerimisel hinnatakse ülikooli ja tema struktuuriüksuse juhtimise, töökorralduse ja õppekeskkonna vastavust õppekavade eesmärkidele, õigusaktidele ja standarditele, samuti ressursside piisavust ning kasutamise sihipärasust ja tõhusust.

(2) Õppekava akrediteerimisel hinnatakse õppekava ja selle alusel toimuva õppe vastavust õigusaktidele ja standarditele, sealhulgas vastava teoreetilise ja praktilise õppe taset, õppejõudude ja teadustöötajate teaduslikku ja pedagoogilist kvalifikatsiooni, samuti ressursside piisavust õppe läbiviimiseks antud õppekaval.

(3) Akrediteerimisel õppekavadele ja ülikoolile esitatavad nõuded ning akrediteerimise korra töötab välja Haridus- ja Teadusministeerium koostöös kõrghariduse hindamise nõukoguga ja kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(4) Akrediteerimist korraldab ja viib läbi Haridus- ja Teadusministeeriumi volitatud isik või asutus koostöös kõrghariduse hindamise nõukoguga. Akrediteerimise korraldamiseks ja läbiviimiseks sõlmib Haridus- ja Teadusministeerium volitatud isiku või asutusega halduslepingu.

(5) Akrediteerimiseks esitab ülikool Haridus- ja Teadusministeeriumi volitatud isikule või asutusele taotluse. Õppekava võib esmakordselt akrediteerida, kui üliõpilased on läbinud kaks kolmandikku õppekavaga määratud õppe mahust. Doktoriõppe õppekava esmakordne akrediteerimine eeldab lõpetajate olemasolu.

(6) Oluliste puuduste või seadusrikkumiste korral ülikoolis või tema õppekavas võib kõrghariduse hindamise nõukogu või Haridus- ja Teadusministeerium algatada ülikooli või tema õppekavade akrediteerimise. Õppeasutus peab nelja kuu jooksul pärast vastava teate saamist koostama ja esitama Haridus- ja Teadusministeeriumi volitatud isikule või asutusele enesehinnangu aruande.

(7) Õppekavale või ülikoolile hinnangu andmiseks moodustab kõrghariduse hindamise nõukogu ajutise hindamiskomisjoni. Ajutine hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline ja selle liikmeteks nimetatakse üldjuhul väliseksperdid.

(8) Rahvusvaheliste õigusaktidega reguleeritud kutseala õppekava akrediteerimisel on kõrghariduse hindamise nõukogul õigus arvestada vastavat kutseala reguleerivatest rahvusvahelistest õigusaktidest tuleneva akrediteerimise tulemust ja võtta selle alusel vastu akrediteerimisotsus käesolevas paragrahvis sätestatud akrediteerimise korda järgimata.

(9) Akrediteerimisega seotud kulud kaetakse riigieelarvest Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve kaudu või ülikooli taotlusel ülikooli eelarve kaudu.

(10) Kui ülikool võtab pärast käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud ajutise hindamiskomisjoni moodustamist akrediteerimise taotluse tagasi või kui tehakse tingimisi akrediteerimisotsus, katab järgmisel akrediteerimisel sama õppekava või ülikooli akrediteerimisega seotud kulud ülikool.»

§ 9. Seadust täiendatakse §-ga 12¹ järgmises sõnastuses:

« § 12¹. Akrediteerimise tulemused

(1) Akrediteerimise tulemuse kinnitab kõrghariduse hindamise nõukogu ettepanekul haridus- ja teadusminister käskkirjaga. Haridus- ja teadusministril on õigus motiveeritud käskkirjaga kõrghariduse hindamise nõukogu ettepanek tagasi lükata ja esitada see kõrghariduse hindamise nõukogule teistkordseks läbivaatamiseks. Pärast teistkordset läbivaatamist kinnitab haridus- ja teadusminister kõrghariduse hindamise nõukogu ettepanekul akrediteerimise tulemuse või jätab selle kinnitamata ja algatab ülikooli või tema õppekava uue akrediteerimise. Uuel akrediteerimisel ei tohi ajutise hindamiskomisjoni koosseisu kuuluda samale ülikoolile või õppekavale eelmise hinnangu andnud hindamiskomisjoni liikmed.

(2) Positiivse akrediteerimisotsuse kehtivusaeg on seitse aastat. Tingimisi akrediteerimisotsus on positiivne otsus ja selle kehtivusaeg on kolm aastat.

(3) Akrediteerimisotsused avaldatakse Riigi Teatajas Riigi Teataja seadusega (RT I 1999, 10, 155; 2001, 24, 133; 93, 565; 2002, 44, 283; 102, 600; 2003, 4, 19 ja 22) ettenähtud korras.

(4) Kui ülikool on vähemalt aasta enne akrediteerimisotsuse kehtivusaja lõppemist taotlenud uut akrediteerimist, kuid ülikoolist mitteolenevatel põhjustel ei ole akrediteerimist läbi viidud, pikeneb akrediteerimisotsuse kehtivusaeg kuni uue akrediteerimisotsuse kehtima hakkamiseni.

(5) Õppekava negatiivse akrediteerimisotsuse korral lõpetab ülikool vastuvõtu ja õppetöö vastava õppekava järgi ning tagab koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga üliõpilastele võimaluse jätkata õpinguid samas või teises ülikoolis samal või lähedasel õppesuunal. Ülikooli negatiivse akrediteerimisotsuse korral algatatakse ülikooli lõpetamine ning ülikool tagab koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga üliõpilastele võimaluse jätkata õpinguid teises ülikoolis samal või lähedasel õppesuunal.

(6) Kahe aasta möödumisel akrediteerimisotsuse kinnitamisest on haridus- ja teadusministri või kõrghariduse hindamise nõukogu ettepanekul Haridus- ja Teadusministeeriumi volitatud isikul või asutusel koostöös

kõrghariduse hindamise nõukoguga õigus kontrollida ülikooli või tema õppekava vastavust akrediteerimisel esitatud andmetega. Kui ülikooli tegevuses või tema õppekavas ilmnevad olulised puudused või seadusrikkumised, võib haridus- ja teadusminister koostöös kõrghariduse hindamise nõukoguga tunnistada akrediteerimisotsuse kehtetuks alates kontrollimisele järgnevast õppeaastast.»

§ 10. Paragrahvi 13 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

« (1¹) Pärast õppekava positiivse akrediteerimisotsuse tegemist on sama õppekava alusel lõpetanud isikul, kellele on mitte rohkem kui kaks aastat enne õppekava positiivset akrediteerimisotsust välja antud haridust tõendav dokument, õigus saada ülikoolilt riiklik haridust tõendav dokument (diplom).

(1²) Lisaks riiklikele haridust tõendavatele dokumentidele (diplomitele) on ülikoolil õigus väljastada muid haridust tõendavaid dokumente.»

§ 11. Paragrahvi 13²:

1) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Ülikool asendab igal õppeaastal riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal õppiva täiskoormusega õppe nõudeid mittetäitva või eksmatrikuleeritud üliõpilase vastaval õppekohal õppida sooviva isikuga, eelistades paremate õpitulemustega isikut. Ülikool ei asenda riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal õppivat täiskoormusega õppe nõudeid mittetäitvat üliõpilast, kui üliõpilane õpib riikliku koolitustellimuse lepingus kokku lepitud õppesuunal või õppekaval, mille alusel ülikool on riikliku koolitustellimuse täitmiseks moodustanud õppekohad osakoormusega õppes õppimiseks.»

2) täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

« (4) Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal ülikoolis õppiv või ülikooli lõpetanud isik ei saa õppekava kolmekordse nominaalkestuse jooksul asuda teist korda õppima riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale samal kõrgharidusastmel. Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal õppinud, kuid ülikooli mitte lõpetanud isiku võib ülikool ennistada riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale samas õppevaldkonnas, kui ta ei ole ületanud õppekava nominaalkestust. Riikliku koolitustellimuse lepingus võib kokku leppida õppesuunad ja õppekavad, mille alusel on võimalik asuda teist korda õppima riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale samal kõrgharidusastmel.»

§ 12. Paragrahv 13³ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 13³. **Õppekulude hüvitamine**

(1) Ülikoolil on õigus nõuda õppekulude hüvitamist ülikooli nõukogu kehtestatud tingimustel ja korras üliõpilaselt, kes ei õpi riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal, ning riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal aasta üle õppekava nominaalkestuse õppinud või täiskoormusega õppe nõudeid mittetäitnud üliõpilaselt, kes on üle viidud osakoormusega õppesse. Õppekulude hüvitamise määra kehtestab ülikooli nõukogu igaks õppeaastaks. Ülikooli nõukogu võib õppekulude hüvitamise määra tõsta kuni 10 protsenti kahe õppeaasta vahel.

(2) Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal aasta üle õppekava nominaalkestuse õppinud või täiskoormusega õppe nõudeid mittetäitnud üliõpilane, kes on üle viidud osakoormusega õppesse, vabastatakse õppekulude hüvitamisest, kui ta jätkab õpinguid sama õppekava järgi ja kui ta:

1) on keskmise, raske või sügava puudega isik;

2) on alla 7-aastase lapse või puudega lapse vanem või hooldaja või

3) õpib riikliku koolitustellimuse lepingus kokku lepitud õppesuunal või õppekaval, mille alusel ülikool on riikliku koolitustellimuse täitmiseks moodustanud õppekohad osakoormusega õppes õppimiseks.»

§ 13. Paragrahvi 14:

1) lõike 3 punktis 3 asendatakse sõna «kinnitamiseks» sõnaga «teadmiseks»;

2) lõiget 3 täiendatakse punktiga 4¹ järgmises sõnastuses:

« 4¹) kehtestab õppejõudude kvalifikatsiooni hindamise ning üliõpilaste eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimused ja korra;»;

3) lõike 3 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 7) teeb haridus- ja teadusministrile ettepanekuid riikliku koolitustellimuse kohta;».

§ 14. Paragrahvi 17 lõike 5 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks.

§ 15. Paragrahvi 21:

1)lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kõikidel keskhariidusega või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooniga isikutel on võrdne õigus konkureerida ülikooli astumiseks.»;

2)lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 16.Paragrahvi 22:

1)lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Ülikoolis võib toimuda täiskoormusega õpe, osakoormusega õpe või eksternõpe.

(2) Osakoormusega õppivale üliõpilasele ning eksternile laienevad täiskasvanute koolituse seaduse (RT I 1993, 74, 1054; 1998, 71, 1200; 1999, 10, 150; 60, 617; 2002, 90, 521) tasemekoolituse kohta käivad sätted.»;

2)täiendatakse lõigetega 10 ja 11 järgmises sõnastuses:

« (10) Õppekava nominaalkestuse hulka ei arvestata üliõpilase akadeemilist puhkust.

(11) Õppekava täitmisel võib ülikool bakalaureuseõppes kuni 50 protsendi ulatuses arvestada isiku eelnevaid õpitulemusi ning magistri- ja doktoriõppes eelnevaid õpitulemusi ja erialast töökogemust. Riikliku koolitustellimuse lepingus võib kokku leppida õppesuunad ja õppekavad, mille täitmisel võib ülikool bakalaureuseõppes kuni 50 protsendi ulatuses arvestada ka isiku eelnevat erialast töökogemust. Ülikool võib arvestada üliõpilase eelnevaid õpitulemusi samas ülikoolis enam kui 50 protsendi ulatuses ülikooli nõukogu kehtestatud ulatuses ja korras.»

§ 17.Paragrahv 23 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 23. Täiskoormusega ja osakoormusega õpe

(1) Täiskoormusega õppes täidab üliõpilane iga õppeaasta lõpuks õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahust kumulatiivselt vähemalt 75 protsenti. Ülikooli nõukogu võib nimetada õppekavad, mille alusel saab toimuda ainult täiskoormusega õpe, ja õppekavad, mille alusel toimuvale täiskoormusega õppele esitatakse kõrgemad nõuded.

(2) Osakoormusega õppes täidab üliõpilane iga õppeaasta lõpuks õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahust kumulatiivselt vähem kui 75 protsenti. Ülikooli nõukogu võib kehtestada osakoormusega õppes õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahu alampiiri.

(3) Üliõpilane määrab ülikooli astudes oma täis- või osakoormusega õppimise esimesel õppeaastal, välja arvatud, kui õppekaval võib toimuda ainult täiskoormusega õpe. Järgmistel õppeaastatel arvestab ülikool üliõpilase täis- või osakoormusega õppimise määramisel, kuidas on üliõpilane iga õppeaasta lõpuks täitnud õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahu. Täiskoormusega õppe nõudeid mittetäitva üliõpilase viib ülikool üle osakoormusega õppesse üliõpilast ülikoolist välja arvamata ja ülikool võib üliõpilaselt nõuda õppekulude hüvitamist.»

§ 18.Paragrahvi 27 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Bakalaureuseõppe alustamise tingimus on keskhariidus või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon.»

§ 19.Paragrahvi 28 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Bakalaureuseõppe ja magistriõppe nominaalkestus kokku on vähemalt viis aastat.»

§ 20.Paragrahvi 29 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks.

§ 21.Paragrahvi 29¹täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

« (1¹) Arsti põhiõppe kliiniline osa viiakse läbi Tartu Ülikooli kliinikumis.»

§ 22.Paragrahvi 30¹lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Eksternõppes on isikul võimalik ülikooli nõukogu kehtestatud tingimustel ja korras sooritada õppekavajärgseid eksameid ja arvestusi ning kaitsta lõputööd ja sooritada lõpueksamit, osalemata korralises õppetöös.»

§ 23.Paragrahvi 31 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Magistri- ja doktoriõppe ning bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhineva õppe lõpetanud isikule väljastab ülikool tasuta ingliskeelse akadeemilise õiendi (*diploma supplement*). Bakalaureuseõppe lõpetanud isikule väljastab ülikool tasuta ingliskeelse akadeemilise õiendi (*diploma supplement*) isiku taotlusel.»

§ 24.Paragrahvi 34:

1)lõiget 3 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

«Samas ülikoolis ametis olevate vähemalt 11 aastat professorina töötanud isikutega sõlmitakse tööleping määramata ajaks.»;

2)täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

« (3¹) Erakorralise õppejõu ja teadustöötaja ametikohale kohaldatakse korralise õppejõu ja teadustöötaja ametikohale kehtestatud nõudeid.»

§ 25.Paragrahvi 35:

1)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Professori ametikohale võib kandideerida pedagoogiliste kogemustega oma eriala tunnustatud asjatundja, kellel on doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon.»;

2)lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Emeriitprofessori nimetuse võib nõukogu anda ülikoolis vähemalt 10 aastat professorina töötanud pensionile siirduvale õppejõule.»;

3)lõiget 5 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Emeriitprofessorite tasud eraldatakse ülikoolile riigieelarvest Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve kaudu.»

§ 26.Paragrahvi 36:

1)lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Dotsendi ametikohale võib kandideerida isik, kellel on doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon.»;

2)täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

« (3) Emeriitdotsendi nimetuse võib ülikooli nõukogu anda ülikoolis vähemalt 15 aastat dotsendina töötanud pensionile siirduvale õppejõule. Emeriitdotsendil on õigus osaleda ülikooli tegevuses, kusjuures ta ei täida koosseisulise dotsendi kohta, ning saada emeriitdotsendi tasu, mis on kuni 50 protsenti emeriitprofessori tasust.

(4) Emeriitdotsendi tasude maksmist toetatakse riigieelarvest.»

§ 27.Paragrahvi 37:

1)lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Lektori ametikohale võivad kandideerida vähemalt magistrikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga isikud.»;

2)lõigetes 2 ja 3 asendatakse sõna «kõrgharidusega» sõnadega «vähemalt magistrikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga».

§ 28.Paragrahvi 39 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kõigi korraliste õppejõudude ja teadustöötajate vakantsed ametikohad ülikoolis täidetakse avaliku ja kõigile osalistele võrdselt tingimustega konkursi korras kuni viieks aastaks, välja arvatud käesoleva seaduse § 34 lõigetes 3 ja 4 toodud juhtudel.»

§ 29.Paragrahv 41 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 41. Üliõpilane

Üliõpilane on isik, kes on vastu võetud (immatrikuleeritud) ülikooli rakenduskõrgharidus-, bakalaureuse-, magistri-, doktoriõppe või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhineva õppe täiskoormusega või osakoormusega õppesse.»

§ 30. Paragrahvi 42 lõike 1 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 8) saada kord igas kõrgharidusastmes ülikooli nõukogu kehtestatud korras akadeemilist puhkust üldjuhul kuni üks aasta, lisaks tervislikel põhjustel kuni kaks aastat, kaitsevæeteenistuse puhul kuni üks aasta ning lapse hooldamiseks kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni;».

§ 31. Paragrahv 53 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 53. Riikliku järelevalve teostaja

Riiklikku järelevalvet ülikooli tegevuse õiguspärasuse üle teostab Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *riiklik järelevalveorgan*). Riiklikul järelevalveorganil on õigus kaasata riikliku järelevalve teostamisele eksperte.»

§ 32. Seadust täiendatakse §-dega 53¹ ja 53² järgmises sõnastuses:

« § 53¹. Riikliku järelevalveorgani pädevus

(1) Oma eesmärgi elluviimiseks on riiklikul järelevalveorganil õigus:

1) tutvuda ülikooli käsutuses olevate tõendite ja andmetega, mille alusel on võimalik kindlaks teha riikliku järelevalveorgani ülesannete täitmiseks olulised asjaolud, saada dokumentidest ära kirju või väljavõtteid;

2) teha ettekirjutusi käesoleva seadusega ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumisega tekitatud tagajärgede kõrvaldamiseks.

(2) Oma ülesannete täitmisel on riiklik järelevalveorgan kohustatud olema oma hinnangutes erapooletu, tuginema oma otsustustes õigusaktidele ja usaldusväärsele teabele.

(3) Ettekirjutuse täitmata jätmisel võib riiklik järelevalveorgan rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

§ 53². Ettekirjutus

(1) Ettekirjutuses peavad sisalduma:

- 1) ettekirjutuse tegemise alused koos viitega vastavatele õigusakti sätetele;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse täitmise tähtaeg;
- 4) riiklikku järelevalvet teostanud ametiisikute nimed, ametikohad ja allkirjad;
- 5) ettekirjutuse vaidlustamise võimalused, tähtaeg ja kord.

(2) Haridus- ja Teadusministeerium toimetab ettekirjutuse ülikooli rektorile kätte posti teel või elektrooniliselt 10 päeva jooksul selle tegemise päevast arvates.

(3) Ettekirjutusega mittenõustumisel on ülikooli rektoril õigus esitada vaie Haridus- ja Teadusministeeriumile ühe kuu jooksul ettekirjutuse kättesaamisest arvates.»

§ 33. Paragrahvi 55 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

« (4) Kui õppekava negatiivse akrediteerimisotsuse kehtima hakkamisest ei ole 2003. aasta 30. juuniks möödunud kolm aastat, võib ülikool ühe aasta jooksul alates 2003. aasta 1. septembrist taotleda õppekava teistkordset akrediteerimist. Kui ülikool teistkordset akrediteerimist ei taotle, lõpetab ülikool vastuvõtu ja õppetöö vastava õppekava järgi ning tagab koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga üliõpilastele võimaluse jätkata õpinguid samas või teises ülikoolis samal või lähedasel õppesuunal.»

§ 34. Paragrahvi 56:

1) lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Nimetatud magistri- ja doktoriõppe õppekavade järgi ülikooli lõpetanud isikutele antakse magistri- või doktorikraad kui teadus- või kutsekraad.»;

2) lõiget 9 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Enne 2002/03. õppeaastat lõpetanud isikutel on õigus saada ingliskeelne akadeemiline õiend (*diploma supplement*) ülikooli nõukogu kehtestatud korras.»;

3) täiendatakse lõigetega 10–15 järgmises sõnastuses:

« (10) Ülikoolid viivad oma põhikirjad seaduse nõuetega vastavusse 2003. aasta 1. septembriks.

(11) Ülikoolid viivad oma tegevuse käesoleva seaduse § 4 lõikega 1 vastavusse 2005. aasta 1. septembriks. Kui ülikoolis ei toimu pärast 2005. aasta 1. septembrit bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe mitmel õppesuunal, teeb Vabariigi Valitsus Riigikogule ettepaneku ülikooli tegevuse lõpetamiseks.

(12) Täis- ja osakoormusega õpet kohaldatakse alates 2003/04. õppeaastast ülikooli vastuvõetavatele üliõpilastele.

(13) Üleminek Euroopa Ainepunktide Ülekande Süsteemile toimub hiljemalt 2006. aasta 1. septembriks.

(14) Ülikoolid kehtestavad käesoleva seaduse § 14 lõike 3 punktis 4¹ nimetatud õppejõudude kvalifikatsiooni hindamise ning üliõpilaste eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimused ja korra hiljemalt 2004. aasta 1. septembriks. Eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimused ja korra üliõpilastele, kes õpivad riikliku koolitustellimuse lepingus kokkulepitud õppesuunal või õppekaval, mille alusel ülikool on riikliku koolitustellimuse täitmiseks moodustanud õppekohad osakoormusega õppes õppimiseks, kehtestavad ülikoolid hiljemalt 2003. aasta 1. septembriks.

(15) Käesoleva seaduse §-s 13³ nimetatud õppekulude hüvitamist kohaldatakse alates 2003/04. õppeaastast ülikooli vastuvõetavatele üliõpilastele. Enne 2003/04. õppeaastat ülikooli vastuvõetud üliõpilastelt on ülikoolil õigus nõuda õppekulude hüvitamist neile enne 2003/04. õppeaastat kohaldatud tingimustel ja korras.»

§ 35. Paragrahvi 56⁴ senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

« (2) Enne 2003. aasta 30. juunit ülikooli statsionaarsesse või kaugõppe õppevormi vastuvõetud või käesoleva seaduse § 56 lõike 7 alusel üheaastase nominaalkestusega õpetajakoolitusse vastuvõetud isikud on üliõpilased.»

§ 36. Seadust täiendatakse §-ga 56⁶ järgmises sõnastuses:

« § 56⁶. Õppejõud

Seadusega õppejõudude kohta kehtestatud nõudeid kohaldatakse alates õppejõudude valimistest, mis toimuvad pärast 2003. aasta 1. septembrit.»

§ 37. Paragrahvi 57:

1) lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

2) täiendatakse lõigetega 4–7 järgmises sõnastuses:

« (4) Käesoleva seaduse § 2 punkt 14 jõustub nõude osas, et õppekoha arvestuslikust maksumusest peab personalikulu moodustama vähemalt 60 protsenti, 2004. aasta 1. jaanuaril.

(5) Käesoleva seaduse § 36 lõiked 3 ja 4 jõustuvad 2006. aasta 1. jaanuaril.

(6) Ülikooli nõukogul on õigus kohaldada käesoleva seaduse § 36 lõiget 3 ka enne 2006. aasta 1. jaanuari pensionile siirdunud õppejõududele.

(7) Haridus- ja Teadusministeerium sõlmib Tartu Ülikooliga arsti põhiõppe kliinilise osa läbiviimisega seonduvate kulude hüvitamiseks viieks aastaks halduslepingu, mis jõustub 2004. aasta 1. jaanuaril.»

II. Rakenduskõrgkooli seaduses (RT I 1998, 61, 980; 1999, 10, 150; 102, 908; 2000, 54, 350; 78, 496; 2001, 65, 375; 2002, 56, 348; 61, 375; 90, 521) tehakse järgmised muudatused:

§ 38. Paragrahvi 1 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

§ 39. Paragrahv 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 2. Rakenduskõrgkool

(1) Rakenduskõrgkool on õppeasutus, kus toimub rakenduskõrgharidusõpe ning võib toimuda magistriõpe ja õpe keskhariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi ning kus vähemalt kaks kolmandikku õpilastest ja üliõpilastest õpivad rakenduskõrgharidusõppe õppekavade järgi.

(2) Sisekaitsealine rakenduskõrgkool on õppeasutus, kus toimub riigi sisejulgeoleku ja sisekaitsealine rakenduskõrgkooli põhimääruses nimetatud teistel avaliku teenistuse õppekavadel rakenduskõrgharidusõpe ning võib toimuda magistriõpe ja õpe keskhariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi ning kus vähemalt kaks kolmandikku õpilastest ja üliõpilastest õpivad rakenduskõrgharidusõppe õppekavade järgi.

(3) Riigikaitsealine rakenduskõrgkool on kaitseväge õppeasutus, kus sõjaväelistel õppekavadel toimub rakenduskõrgharidusõpe ning võib toimuda magistriõpe ja õpe keskhariduse baasil läbiviidava

kutsekeskhariduse õppekava järgi ning kus vähemalt kaks kolmandikku õpilastest ja üliõpilastest õpivad rakenduskõrgharidusõppe õppekavade järgi.

(4) Rakenduskõrgkooli ülesanded on kõrghariduse omandamise võimaldamine, täienduskoolituse ja rakendusuuringute läbiviimine ning arendustegevus oma õppevaldkonnas.»

§ 40. Paragrahvi 3 senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõigetega 2 ja 3 järgmises sõnastuses:

« (2) Sisekaitsealine rakenduskõrgkool on Siseministeeriumi hallatav riigiasutus.

(3) Riigikaitsealine rakenduskõrgkool on kaitseväe struktuuriüksus.»

§ 41. Paragrahvis 5, § 5¹ lõigetes 2–4, § 6 lõike 2 punktis 9, § 7 lõikes 1, § 9 lõike 4 punktis 1, § 10 lõikes 2, § 11 lõikes 2, §-s 17, § 23 lõikes 5, § 31 lõikes 1, § 31¹ lõigetes 1–5 asendatakse sõnad «haridus- ja teadusminister» sõnadega «minister, kelle juhitava ministeeriumi valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub,» vastavas käändes.

§ 42. Paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

« (1¹) Riigikaitsealist rakenduskõrgkooli juhib ülem, kellel on käesolevas seaduses sätestatud rakenduskõrgkooli rektori pädevus. Riigikaitsealise rakenduskõrgkooli ülem kuulub riigikaitsealise rakenduskõrgkooli liikmeskonda. Riigikaitsealise rakenduskõrgkooli ülema puhul ei kohaldata käesoleva seaduse § 7 lõiget 2.»

§ 43. Paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Riigikaitsealise rakenduskõrgkooli ülema määrab ametikohale kaitseväe juhataja kaitseministri nõusolekul.»

§ 44. Paragrahv 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 8. Rektori kandidaadile esitatavad nõuded

(1) Rakenduskõrgkooli rektori ametikohale võib kandideerida isik, kes on Eesti kodanik ja kes on või on olnud valitud professori ametikohale või omab vähemalt magistrikraadi või sellele vastavat kvalifikatsiooni.

(2) Kui rakenduskõrgkoolis toimub magistriõpe, võib rakenduskõrgkooli rektori ametikohale kandideerida isik, kes on Eesti kodanik ja kes omab doktorkraadi või sellele vastavat kvalifikatsiooni.

(3) Sisekaitsealise rakenduskõrgkooli rektori ametikohale võib kandideerida isik, kellel on lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuetele vähemalt kolmeaastane töökogemus kõrgema riigiametnikuna.

(4) Riigikaitsealise rakenduskõrgkooli ülema ametikohale võib määrata vähemalt vanemohvitseri auastmes oleva kaadrikaitsevälase, kes omab magistrikraadi või sellele vastavat kvalifikatsiooni ning kes on teeninud vähemalt kolm aastat vanemohvitseri auastmega ametikohal. Kui riigikaitsealises rakenduskõrgkoolis toimub magistriõpe, võib riigikaitsealise rakenduskõrgkooli ülema ametikohale määrata vähemalt vanemohvitseri auastmes oleva kaadrikaitsevälase, kes omab doktorkraadi või sellele vastavat kvalifikatsiooni ning kes on teeninud vähemalt kolm aastat vanemohvitseri auastmega ametikohal.»

§ 45. Paragrahvi 9:

1) lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

« 5) teised põhimäärusega ettenähtud isikud.»;

2) lõike 4 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) võtab vastu rakenduskõrgkooli arengukava ja esitab selle ministrile, kelle valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub, kinnitamiseks, kooskõlastades riigi- ja sisekaitsealise rakenduskõrgkooli korral arengukava eelnevalt haridus- ja teadusministriga.»;

3) lõiget 4 täiendatakse punktiga 5¹ järgmises sõnastuses:

« 5¹) kinnitab õppejõudude kvalifikatsiooni hindamise ning üliõpilaste eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimused ja korra.».

§ 46. Paragrahvi 10:

1)täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

« (1¹) Sisekaitse rakenduskõrgkooli nõunike kogusse kuuluvad sisekaitse rakenduskõrgkooli õppekavadele vastavate ministriumide ja ametiasutuste juhid ning teised siseministri poolt määratud isikud.

(1²) Riigikaitse rakenduskõrgkooli nõunike kogusse kuuluvad Kaitseministeeriumi ja kaitsejõudude esindajad ning teised riigikaitse valdkonnas tunnustatud isikud.»;

2)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Nõunike kogu teeb nõukogule ja ministrile, kelle juhitava ministeeriumi valitsemisalas rakenduskõrgkool kuulub, riigi- ja sisekaitse rakenduskõrgkooli korral ka haridus- ja teadusministrile, ettepanekuid ja annab hinnanguid rakenduskõrgkooli, sealhulgas õppekavade arengut puudutavates küsimustes vähemalt üks kord aastas.»;

3)täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

« (4) Nõunike kogu volitatud esindajal on õigus võtta osa nõukogu istungitest.»

§ 47. Paragrahvi 11:

1)lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kõikidel keskharidusega või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooniga isikutel on võrdne õigus konkureerida rakenduskõrgkooli astumiseks.»;

2)täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

« (1¹) Sisekaitse rakenduskõrgkooli riigi sisejulgeoleku õppekavadele võivad kandideerida kõik keskharidusega või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooniga isikud, kes vastavad oma õppekavale vastava ameti- või kutseala teenistusse astumise nõuetele, välja arvatud nõuded vanusele ning kutse- või ametialasele ettevalmistusele. Sisekaitse rakenduskõrgkooli põhimäärusega võib nimetatud nõudeid laiendada ka teistele avaliku teenistuse õppekavadele, kui see on vajalik õppe eesmärkide saavutamiseks.

(1²) Riigikaitse rakenduskõrgkooli ohvitseri väljaõppe õppekohtadele võivad kandideerida kõik keskharidusega või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooniga isikud, kes vastavad kaitseväge lepingulisse tegevteenistusse võtmisel esitatavatele nõuetele. Mehed peavad olema läbinud ajateenistuse ning naised peavad olema omandanud ajateenistuses ettenähtud väljaõppe. Ohvitseri väljaõppe õppekohtadele õppima asumise eelduseks on kaitseväge lepingulisse tegevteenistusse astumine.»

§ 48. Seadust täiendatakse §-ga 12¹ järgmises sõnastuses:

« § 12¹. Õppekorralduse üldnõuded

(1) Õppe maht arvutatakse ainepunktides. Üks ainepunkt vastab 40 tunnile ehk ühele õppenädalale üliõpilase poolt õppeks kulutatud tööle. Ühe õppeaasta maht on 40 ainepunkti, riigikaitse rakenduskõrgkoolis vähemalt 40 ainepunkti. Euroopa Ainepunktide Ülekande Süsteemi rakendamisel on ühe õppeaasta maht 60 ainepunkti.

(2) Õppekava täitmisel võib rakenduskõrgkool rakenduskõrgharidus- ja magistriõppes kuni 50 protsendi ulatuses arvestada isiku eelnevaid õpitulemusi ja erialast töökogemust. Rakenduskõrgkool võib arvestada üliõpilase eelnevaid õpitulemusi ja erialast töökogemust tervise õppesuunal või eelnevaid õpitulemusi samas rakenduskõrgkoolis enam kui 50 protsendi ulatuses rakenduskõrgkooli nõukogu kehtestatud ulatuses ja korras.

(3) Õppekava nominaalkestuse hulka ei arvestata üliõpilase akadeemilist puhkust.»

§ 49. Paragrahvi 15:

1)lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Ämmaemandaõppe nominaalkestus on neli ja pool aastat.»;

2)lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Rakenduskõrgharidusõppe alustamise tingimus on keskharidus või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon.»

§ 50. Seadust täiendatakse §-dega 15¹ ja 15² järgmises sõnastuses:

« § 15¹. Kutsekeskharidus

(1) Rakenduskõrgkoolis võib toimuda õpe keskhariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi rakenduskõrgharidusõppe õppekavadega samal õppesuunal.

(2) Merehariduse omandamist võimaldavas rakenduskõrgkoolis võib rakenduskõrgkooli struktuuri kuuluvas õppeasutuses toimuda samal õppesuunal õpe põhihariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi.

(3) Kutsekeskhariduse õppekava rakendamisele rakenduskõrgkoolis laienevad kutseõppeasutuse seaduse (RT I 1998, 64/65, 1007; 2001, 68, 406; 2002, 56, 348; 61, 375; 90, 521) kutsekeskhariduse õppekava reguleerivad ja õppejõude puudutavad sätted.

§ 15². Magistriõpe

(1) Magistriõppe õppekava rakendamisele rakenduskõrgkoolis laienevad ülikooliseaduse magistriõpet reguleerivad ja õppejõude puudutavad sätted käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.

(2) Magistriõpe võib rakenduskõrgkoolis toimuda järgmistel tingimustel:

1) jätkuna samal õppesuunal positiivselt, välja arvatud tingimisi akrediteeritud rakenduskõrgharidusõppe õppekavale;

2) rakenduskõrgkool on sõlminud ülikooliga magistriõppe läbiviimiseks, välja arvatud usuõpetuse ja teoloogia või sõjaväeliste õppekavade järgi, koostöölepingu, milles nähakse ette õppetegevuseks vajalike õpperuumide (-hoonete), sisustuse ja muu õppemateriaalse baasi ühine ja efektiivne kasutamine ning kõrge kvalifikatsiooniga õppejõudude ühine rakendamine õppetegevuse läbiviimisel.

(3) Minister, kelle juhitava ministeeriumi valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub, teeb Vabariigi Valitsusele ettepaneku nimetada rakenduskõrgkoolid, kus võib toimuda magistriõpe, ja nende õppekavad, mille alusel see võib toimuda. Sisekaitse- või riigikaitse rakenduskõrgkooli korral kooskõlastatakse ettepanek enne Vabariigi Valitsusele otsustamiseks esitamist haridus- ja teadusministriga. Vabariigi Valitsus nimetab kord aastas ja mitte hiljem kui neli kuud enne magistriõppe õppekava järgi kavandatava õppetegevuse algust rakenduskõrgkoolid, kus võib toimuda magistriõpe, ja nende õppekavad, mille alusel see võib toimuda, või keeldub rakenduskõrgkoolile magistriõppe läbiviimise õiguse andmisest.

(4) Magistriõppe nominaalkestus on üks kuni kaks aastat.

(5) Magistriõppe alustamise tingimus on bakalaureusekraad, rakenduskõrghariduse õppekava alusel omandatud kõrgharidus või nendele vastav kvalifikatsioon ja vähemalt üheaastane töökogemus magistriõppe õppekavale vastaval õppesuunal. Rakenduskõrgkooli nõukogul on õigus kehtestada magistriõppe alustamise tingimusena pikema töökogemuse nõue tulenevalt õppesuuna eripäradest.»

§ 51. Paragrahv 16 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 16. Õppekava kinnitamine ja registreerimine

(1) Rakenduskõrgkooli õppekava kinnitab minister, kelle juhitava ministeeriumi valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub. Riigi- ja sisekaitse rakenduskõrgkooli õppekava kooskõlastatakse enne kinnitamist haridus- ja teadusministriga.

(2) Pärast õppekava kinnitamist kantakse kõrgharidusstandardile vastav rakenduskõrgkooli õppekava Haridus- ja Teadusministeeriumi õppekavade registrisse. Rakenduskõrgkooli õppekava registreerimise korra kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega.»

§ 52. Paragrahv 18 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 18. Täiskoormusega, osakoormusega ja eksternõpe

(1) Rakenduskõrgkoolis võib toimuda täiskoormusega õpe, osakoormusega õpe või eksternõpe.

(2) Täiskoormusega õppes täidab üliõpilane iga õppeaasta lõpuks õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahust kumulatiivselt vähemalt 75 protsenti. Rakenduskõrgkooli nõukogu võib nimetada õppekavad, mille alusel saab toimuda ainult täiskoormusega õpe, ja õppekavad, mille alusel toimuvale täiskoormusega õppele esitatakse kõrgemad nõuded.

(3) Osakoormusega õppes täidab üliõpilane iga õppeaasta lõpuks õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahust kumulatiivselt vähem kui 75 protsenti. Rakenduskõrgkooli nõukogu võib kehtestada osakoormusega õppes õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahu alampiiri.

(4) Üliõpilane määrab rakenduskõrgkooli astudes oma täis- või osakoormusega õppimise esimesel õppeaastal, välja arvatud, kui õppekaval võib toimuda ainult täiskoormusega õpe. Järgmistel õppeaastatel arvestab rakenduskõrgkool üliõpilase täis- või osakoormusega õppimise määramisel, kuidas on üliõpilane iga õppeaasta

lõpuks täitnud õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahu. Täiskoormusega õppe nõudeid mittetäitva üliõpilase viib rakenduskõrgkool üle osakoormusega õppesse üliõpilast rakenduskõrgkoolist välja arvamata ja rakenduskõrgkool võib üliõpilaselt nõuda õppekulude hüvitamist.

(5) Riigikaitse rakenduskõrgkooli üliõpilastel on õigus õppida osakoormusega üksnes riigikaitse rakenduskõrgkooli põhimääruses sätestatud juhtudel.

(6) Eksternõppes on õppimine õppuri iseseisev tegevus, mille käigus on õppuril võimalus lepingu alusel kasutada rakenduskõrgkoolis osutatavaid õppekavajärgseid õppeteenuseid õppuri poolt tellitud mahus ja struktuuris.

(7) Osakoormusega õppivale üliõpilasele ning eksternile laienevad täiskasvanute koolituse seaduse tasemekoolitust reguleerivad sätted.»

§ 53. Paragrahvi 19:

1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kui üliõpilane on sooritanud õppekavas ettenähtud kohustuslikud eksamid, arvestused ja õppepraktika ning kogunud nõutavad ainepunktid ja kaitsnud lõputöö või sooritanud lõpueksami, antakse lõpetajale diplom õppekava täitmise kohta koos akadeemilise õiendiga.»;

2) lõige 2² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2²) Rakenduskõrgkooli lõpetanud isikule väljastab rakenduskõrgkool tasuta ingliskeelse akadeemilise õiendi (*diploma supplement*).»;

3) täiendatakse lõigetega 2³ ja 2⁴ järgmises sõnastuses:

« (2³) Pärast õppekava positiivse akrediteerimisotsuse tegemist on sama õppekava alusel lõpetanud isikul, kellele on mitte rohkem kui kaks aastat enne õppekava positiivset akrediteerimisotsust välja antud haridust tõendav dokument, õigus saada rakenduskõrgkoolilt riiklik haridust tõendav dokument (diplom).

(2⁴) Lisaks riiklikele haridust tõendavatele dokumentidele (diplomitele) on rakenduskõrgkoolil õigus väljastada muid haridust tõendavaid dokumente.»;

4) lõikes 3 asendatakse sõna «hinnetelege» sõnadega «akadeemilise õiendi».

§ 54. Paragrahvi 20 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Rakenduskõrgkoolis korraldatava täiendõppe vormid ja täiendõppe läbiviimise korra kehtestab rakenduskõrgkooli nõukogu.»

§ 55. Paragrahv 21 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 21. Akrediteerimine

(1) Rakenduskõrgkooli ja tema õppekavade akrediteerimisele kohaldatakse ülikooliseaduses avalik-õiguslikule ülikoolile ja tema õppekavadele kehtestatud akrediteerimise aluseid, tingimusi ja korda, käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.

(2) Akrediteerimisel õppekavadele ja rakenduskõrgkoolile esitatavad nõuded ning akrediteerimise korra töötab välja Haridus- ja Teadusministeerium koostöös kõrghariduse hindamise nõukoguga ja kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Rakenduskõrgkooli õppekavasid akrediteeritakse esmakordselt, kui üliõpilased on läbinud kaks kolmandikku õppekavas määratud õppe mahust. Kui üliõpilased on läbinud kaks kolmandikku õppekavas määratud õppe mahust või õppekava akrediteerimisotsuse kehtivusaeg on lõppenud ja rakenduskõrgkool ei ole selleks tähtjaks taotlenud õppekava akrediteerimist, lõpetab rakenduskõrgkool vastuvõtu ja õppetöö vastava õppekava järgi ning tagab koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga üliõpilastele võimaluse jätkata õpinguid samas või teises rakenduskõrgkoolis samal või lähedasel õppesuunal.»

§ 56. Paragrahv 22 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 22. Liikmeskond

(1) Rakenduskõrgkooli liikmeskonna moodustavad rektor, prorektor (prorektorid), õppejõud, teadustöötajad ja teised töötajad ning õpilased ja üliõpilased.

(2) Üliõpilane on isik, kes on vastu võetud (immatrikuleeritud) rakenduskõrgkooli rakenduskõrgharidus- või magistriõppe täis- või osakoormusega õppesse. Üliõpilasi, kes õpivad ohvitseride koolituse ja väljaõppe õppekavade järgi, nimetatakse kadettideks.

(3) Käesoleva seaduse tähenduses on õpilaseks keskhariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi õppiija. Õpilasele laienevad käesoleva seadusega kehtestatud õigused ja kohustused niivõrd, kui võrd kutseõppeasutuse seadus ei sätesta teisiti.»

§ 57. Paragrahvi 23:

1) täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

« (4¹) Riigikaitse rakenduskõrgkooli õppejõu ametikoht võib olla sõjalise auastmega ametikoht. Sõjalise auastmega õppejõu ametikohale määratakse tegevteenistuses olev kaadrikaitsevälalane, kes vastab käesolevas paragrahvis sätestatud kvalifikatsiooninõuetele.»;

2) täiendatakse lõigetega 5¹ ja 5² järgmises sõnastuses:

« (5¹) Nõukogu võib teha rektorile ettepaneku sõlmida samas rakenduskõrgkoolis ametis olevate vähemalt 11 aastat professorina töötanud isikutega tööleping määramata ajaks.

(5²) Nõukogu võib nimetada rakenduskõrgkoolis vähemalt 10 aastat professorina töötanud pensionile siirduva õppejõu emeriitprofessoriks. Emeriitprofessoril on õigus osaleda rakenduskõrgkooli tegevuses, kusjuures ta ei täida koosseisulise professori ametikohta, ja saada emeriitprofessori tasu rakenduskõrgkooli nõukogu kehtestatud korras.»;

3) täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

« (8) Sisekaitse rakenduskõrgkooli õppejõu ametikoht võib olla politseiametniku ametikoht.»

§ 58. Paragrahvi 24:

1) lõike 1 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 7) saada kord igas kõrgharidusastmes rakenduskõrgkooli nõukogu kehtestatud korras akadeemilist puhkust üldjuhul kuni üks aasta, lisaks tervislikel põhjustel kuni kaks aastat, kaitseväeteenistuse puhul kuni üks aasta ning lapse hooldamiseks kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni;»;

2) lõike 1 punkt 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 10) saada stipendiumi rakenduskõrgkooli põhimäärusega kehtestatud korras, välja arvatud sise- ja riigikaitse rakenduskõrgkoolis käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud korras;»;

3) lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Sisekaitse rakenduskõrgkooli üliõpilasele laienevad avaliku teenistuse seaduse (RT I 1995, 16, 228; 1999, 7, 112; 10, 155; 16, 271 ja 276; 2000, 25, 144 ja 145; 28, 167; 102, 672; 2001, 7, 17 ja 18; 17, 78; 42, 233; 47, 260; 2002, 21, 117; 62, 377; 110, 656; 2003, 4, 22) lisas 1 sätestatud põhimõtted ja kohustused. Sisekaitse rakenduskõrgkooli põhimäärus võib üliõpilasele laiendada riigiametnikule ettenähtud õigusi ja kohustusi, kui see on vajalik õppe eesmärkide saavutamiseks. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud õigus üliõpilasele ei laiene. Üliõpilasele makstakse eduka õppimise korral stipendiumi, mille suuruse ning maksamise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus või tema poolt volitatud minister.»;

4) täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

« (4) Kaitseväeteenistuses olevale riigikaitse rakenduskõrgkooli üliõpilasele laienevad käesolevas paragrahvis sätestatud õigused riigikaitse rakenduskõrgkooli põhimäärusega sätestatud ulatuses. Põhimäärus laiendab vastavad õigused niivõrd, kui võrd need ei ole vastuolus kaitseväeteenistust puudutava regulatsiooniga.»

§ 59. Paragrahvi 27:

1) lõiget 3 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

«Rakenduskõrgharidusõppe õppekaval, millel arvestatakse isiku eelnevaid õpitulemusi ja töökogemust õppekavale vastaval õppesuunal, võib finantseerimine toimuda rakenduskõrgharidusõppe nominaalkestusest lühema aja jooksul, kui riikliku koolitustellimuse käskkirjas nii kokku lepatakse.»;

2) täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

« (3¹) Haridus- ja Teadusministeerium finantseerib õppekohti vastavalt riikliku koolitustellimusega määratud magistriõppe lõpetajate arvule. Finantseerimine toimub magistriõppe õppekoha arvestusliku maksumuse ulatuses magistriõppe nominaalkestuse jooksul.»;

3) lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Kui pärast rakenduskõrgharidusõppe või magistriõppe nominaalkestuse lõppemist on rakenduskõrgharidusõppe lõpetanud isikute või magistrikraadiga lõpetanud isikute arv väiksem riikliku koolitustellimusega määratud lõpetajate arvust, on Haridus- ja Teadusministeeriumil järgmise riikliku koolitustellimuse esitamisel õigus riikliku koolitustellimuse finantseerimist vähendada, arvates maha riigieelarvest tehtud kulutused täitmata jäänud riikliku koolitustellimuse mahus.»;

4) täiendatakse lõigetega 5 ja 6 järgmises sõnastuses:

« (5) Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal rakenduskõrgkoolis õppiv või rakenduskõrgkooli lõpetanud isik ei saa õppekava kolmekordse nominaalkestuse jooksul asuda teist korda õppima riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale samal kõrgharidusastmel. Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal õppinud, kuid rakenduskõrgkooli mittelõpetanud isiku võib rakenduskõrgkool ennistada riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale samas õppevaldkonnas, kui ta ei ole ületanud õppekavaga kehtestatud nominaalset õppeaega. Riikliku koolitustellimuse käskkirjas võib nimetada õppesuunad või õppekavad, mille alusel on võimalik asuda teist korda õppima riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale samal kõrgharidusastmel.

(6) Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohtade täitmisele ja õppekulude hüvitamisele kohaldatakse ülikooliseaduse §-des 13² ja 13³ kehtestatud tingimusi ja korda.»

§ 60. Seadust täiendatakse §-dega 27² ja 27³ järgmises sõnastuses:

« § 27². Sisekaitse ja riigikaitse rakenduskõrgkooli finantseerimine

(1) Sisekaitse rakenduskõrgkooli õppegevust finantseerib Siseministeerium. Riigikaitse rakenduskõrgkooli õppegevust finantseeritakse Kaitseministeeriumi valitsemisala eelarvest.

(2) Neid avaliku teenistuse õppekavasid, mille rakendusala jääb väljapoole Siseministeeriumi valitsemisala, võib finantseerida ka vastava õppekava õpet tellinud asutus.

§ 27³. Õppekulude hüvitamine sisekaitse rakenduskõrgkoolis

(1) Sisekaitsest rakenduskõrgkoolist eksmatrikuleeritud isik on kohustatud hüvitama riigi poolt tema õpingutele tehtud õppekulud, kui ta:

- 1) katkestas mõjuva põhjuseta õpingud;
- 2) eksmatrikuleeriti ebarahuldava õppeedukuse tõttu;
- 3) eksmatrikuleeriti distsiplinaarsüüteo tõttu.

(2) Sisekaitse rakenduskõrgkooli lõpetanud isik on kohustatud hüvitama riigi poolt tehtud õppekulud, kui ta:

- 1) ei asunud sisekaitse rakenduskõrgkooli lõpetamisel kolme kuu jooksul avalikku teenistusse või tööle päästeasutusse, välja arvatud, kui temale ei pakutud tema kvalifikatsioonile vastavat töökohta;
- 2) vabastati avalikust teenistusest süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisel;
- 3) vabastati avalikust teenistusest distsiplinaarsüüteo eest;
- 4) vabastati avalikust teenistusest oma algatusel mõjuva põhjuseta.

(3) Sisekaitse rakenduskõrgkooli lõpetanud isik ei ole kohustatud hüvitama riigi poolt tehtud õppekulusid:

- 1) kui ta on töötanud avalikus teenistuses vähemalt kahekordse nominaalse õppeaja või
- 2) kui ta on oma algatusel vabastatud teenistusest seoses püsiva töövõime kaotusega 40–100 protsenti või perekonnas oleva puudega isiku või vanaduspensionieas kõrvalabi või järelevalvet vajava isiku hooldamise vajadusega.

(4) Õppekulude arvestamise, hüvitamise määra, tingimused ja korra kehtestab siseminister määrusega.»

§ 61.6. peatükk muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«6. peatükk
JÄRELEVALVE

§ 30. Teenistuslik järelevalve

Ministeerium, kelle valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub, teostab rakenduskõrgkooli tegevuse üle teenistusliku järelevalvet seaduses sätestatud korras.

§ 30¹. Riikliku järelevalve teostajad

Riiklikku järelevalvet rakenduskõrgkooli, mis ei kuulu Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalasse, õppetegevuse üle teostab Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *riiklik järelevalveorgan*) kooskõlastatult ministeeriumiga, kelle valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub. Riiklikul järelevalveorganil on õigus kaasata riikliku järelevalve teostamisele eksperte.

§ 30². Riikliku järelevalveorgani pädevus

(1) Riiklikul järelevalveorganil on õigus:

- 1) tutvuda rakenduskõrgkooli käsituses olevate tõendite ja andmetega, mille alusel on võimalik kindlaks teha järelevalve teostamiseks olulised asjaolud, saada dokumentidest ärakirju või väljavõtteid;
- 2) külastada rektori teadmisel õppetunde;
- 3) osaleda kooli nõukogu ja nõunike kogu koosolekutel;
- 4) kontrollida riigieelarvest rakenduskõrgkoolile riikliku koolitustellimuse täitmiseks eraldatud vahendite sihipärasest kasutamist;
- 5) teha käesoleva seaduse §-s 30³ sätestatud korras ettekirjutusi seadusega ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumisega tekitatud tagajärgede kõrvaldamiseks.

(2) Oma ülesannete täitmisel on riiklik järelevalveorgan kohustatud olema oma hinnangutes erapooletu, tuginema oma otsustustes õigusaktidele ja usaldusväärsele teabele.

§ 30³. Ettekirjutus

(1) Ettekirjutuses peavad sisalduma:

- 1) ettekirjutuse tegemise alused koos viitega vastavatele õigusakti sätetele;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse täitmise tähtaeg;
- 4) riiklikku järelevalvet teostanud ametiisikute nimed, ametikohad ja allkirjad;
- 5) ettekirjutuse vaidlustamise võimalused, tähtaeg ja kord.

(2) Haridus- ja Teadusministeerium teeb ettekirjutuse 10 päeva jooksul selle allakirjutamisest alates posti teel teatavaks rakenduskõrgkooli rektorile ning ministeeriumile, kelle valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub.»

§ 62. Paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

« (4) Sisekaitselise või riigikaitselise rakenduskõrgkooli tegevuse lõpetamisel tagab ministeerium, kelle valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub, koostöös käesoleva seaduse § 27² lõikes 2 nimetatud asutuse ning Haridus- ja Teadusministeeriumiga üliõpilastele võimaluse jätkata õpinguid teises rakenduskõrgkoolis samal või lähedasel õppesuunal.»

§ 63. Paragrahvi 31¹ lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (7) Rakenduskõrgkooli ühinemisel ülikooliga tagab Haridus- ja Teadusministeerium koostöös ministeeriumiga, kelle valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub, üliõpilastele võimaluse jätkata õpinguid kõrghariduse omandamist võimaldavas õppeasutuses samal või lähedasel õppesuunal.»

§ 64. Paragrahvi 32:

1) lõiked 1 ja 2 tunnistatakse kehtetuks;

2) lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (8) Enne 2003. aasta 30. juunit Haridus- ja Teadusministeeriumi õppekavade registrisse kantud akrediteerimata õppekava alusel rakenduskõrgkooli lõpetanud isikule väljastab rakenduskõrgkool õppekava akrediteerimisotsuse kehtima hakkamiseni riikliku haridust tõendava dokumendi.»;

3) lõiget 13 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

« Enne 2002/03. õppeaastat lõpetanud isikutel on õigus saada ingliskeelne akadeemiline õiend (*diploma supplement*) rakenduskõrgkooli nõukogu kehtestatud korras.»;

4) täiendatakse lõigetega 14–21 järgmises sõnastuses:

« (14) Rakenduskõrgkoolide põhimäärused viiakse seaduse nõuetega vastavusse 2003. aasta 1. septembriks.

(15) Rakenduskõrgkooli nõukogu kinnitab rakenduskõrgkooli arengukava ja esitab selle ministrile, kelle valitsemisalasse rakenduskõrgkool kuulub, kinnitamiseks hiljemalt 2003. aasta 1. septembriks.

(16) Täis- ja osakoormusega õpet kohaldatakse alates 2003/04. õppeaastast rakenduskõrgkooli vastuvõetavatele üliõpilastele.

(17) Rakenduskõrgkoolid viivad oma õppetegevuse käesoleva seaduse § 2 lõigetega 1–3 vastavusse 2005. aasta 1. septembriks. Kui rakenduskõrgkoolis ei õpi pärast nimetatud tähtaja möödumist vähemalt kaks kolmandikku õpilastest ja üliõpilastest rakenduskõrgharidusõppe õppekavade järgi, teeb haridus- ja teadusminister Vabariigi Valitsusele ettepaneku rakenduskõrgkooli tegevuse lõpetamiseks.

(18) Üleminek Euroopa Ainepunktide Ülekande Süsteemile toimub hiljemalt 2006. aasta 1. septembriks.

(19) Käesoleva seaduse § 15² jõustub 2004. aasta 1. jaanuaril.

(20) Rakenduskõrgkoolid kehtestavad käesoleva seaduse § 9 lõike 4 punktis 5¹ nimetatud õppejõudude kvalifikatsiooni hindamise ning üliõpilaste eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimused ja korra hiljemalt 2004. aasta 1. septembriks. Eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimused ja korra üliõpilastele, kes õpivad riikliku koolitustellimuse käskkirjas nimetatud õppesuunal või õppekaval, mille alusel rakenduskõrgkool on riikliku koolitustellimuse täitmiseks moodustanud õppekohad osakoormusega õppes õppimiseks, kehtestavad rakenduskõrgkoolid hiljemalt 2003. aasta 1. septembriks.

(21) Käesoleva seaduse § 27 lõikes 6 nimetatud õppekulude hüvitamist kohaldatakse alates 2003/04. õppeaastast rakenduskõrgkooli vastuvõetavatele üliõpilastele.»

§ 65. Paragrahvi 32² täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Enne 2003. aasta 30. juunit rakenduskõrgkooli statsionaarsesse või kaugõppe õppevormi vastuvõetud isikud on üliõpilased.»

III. Politseiseaduses(RT 1990, 10, 113; 1991, 10, 152; RT I 1993, 20, 355; 1994, 34, 533; 40, 654; 86/87, 1487; 1995, 62, 1056; 1996, 49, 953; 1998, 50, 753; 51, 756; 2001, 7, 17; 65, 377; 85, 511; 2002, 56, 350) tehakse järgmised muudatused:

§ 66. Paragrahv 11⁵ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« **§ 11⁵. Politseiametnike ettevalmistavad õppeasutused**

(1) Politseiametnike valmistavad ette politseiõppeasutus ja sisekaitseline rakenduskõrgkool.

(2) Politseiõppeasutus on sisekaitseline kutseõppeasutus. Politseiõppeasutus on Politseiameti halduses.»

§ 67. Paragrahvi 12 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kui politseiametnik või vastava väljaõppe saanud politseikadett osutub õigusrikkumise pealtnägijaks, on ta kohustatud ajast ja kohast sõltumata asuma teenistuskohustuste täitmisele.»

IV. Eesti Vabariigi haridusseaduses(RT 1992, 12, 192, RT I 1993, 35, 547; 40, 593; 63, 892; 1994, 12, 200; 1995, 12, 119; 16, 228; 23, 333; 58, 1003; 1996, 49, 953; 51, 965; 1997, 42, 678; 81, 1365; 1998, 57, 859; 61, 980; 64/65, 1007; 1999, 10, 150; 24, 358; 51, 550; 102, 908; 2000, 40, 255; 95, 611; 2001, 65, 375; 75, 454; 2002, 56, 348; 61, 375; 63, 389; 90, 521; 92, 530) tehakse järgmised muudatused:

§ 68. Paragrahvi 2 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (5) Haridusel on järgmised tasemed:

- 1) alusharidus;
- 2) põhiharidus (hariduse I tase);
- 3) keskharidus (hariduse II tase);
- 4) kõrgharidus (hariduse III tase).»

§ 69. Paragrahvi 4 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (8) Haridusasutuses kasutatavad õppevormid määratakse seadusega või haridusasutuse põhikirja või põhimäärusega.»

§ 70. Paragrahvi 5 lõike 2 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 8) kõrghariduse hindamise nõukogu moodustamine, selle koosseisu kinnitamine ning kõrghariduse hindamise nõukogu moodustamise korra ja töökorra kehtestamine;»

§ 71. Paragrahvi 19¹ lõikes 2, § 28 lõikes 1, § 31 lõikes 4 ja § 37 lõikes 3 asendatakse sõnad «Haridus- ja Teadusministeerium» sõnadega «haridus- ja teadusminister» vastavas käändes.

§ 72. Paragrahvi 28 täiendatakse lõigetega 2¹–2³ järgmises sõnastuses:

« (2¹) Õppeasutuste antavate akadeemiliste kraadide nimetuste loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2²) Eesti Vabariigi kvalifikatsioonide ja enne 1991. aasta 20. augustit endise NSV Liidu kvalifikatsioonide vastavuse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2³) Välisriigi kvalifikatsioonide vastavust Eesti kvalifikatsioonidele hindab Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuste Koostöövõrgu Eesti Keskus, kui õigusaktide või rahvusvaheliste lepingutega ei ole sätestatud teisiti. Hindamise ja akadeemilise tunnustamise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.»

§ 73. Paragrahv 35 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 35. Haridusasutuse vara

(1) Haridusasutusele peab olema tagatud õppe ja kasvatuse korraldamiseks vara, mille moodustavad tema omandis olevad või talle omaniku poolt sihtotstarbelisse kasutusse ja valdusse antud maa, hooned, rajatised, seadmed, inventar ja muud ainelised väärtused. Ülikooli varade õigusliku seisundi sätestavad ülikooliseadus ja Tartu Ülikooli seadus.

(2) Nõuded kõrghariduse omandamist võimaldava õppeasutuse õppe- ja teadustegevuseks vajalikule materiaalsele baasile kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega.»

§ 74. Paragrahvi 36¹ lõike 1 punktid 1–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) on täiskoormusega õppiv üliõpilane Eesti avalik-õiguslikus ülikoolis või riigi rakenduskõrgkoolis;
2) on täiskoormusega õppiv üliõpilane erakooliseaduse (RT I 1998, 57, 859; 1999, 24, 358; 51, 550; 2000, 40, 255; 95, 611; 2001, 75, 454; 2002, 53, 336; 61, 375; 90, 521) alusel tegutsevas eraülikoolis või erarakenduskõrgkoolis;
3) õpib täiskoormusega õppes või päevases õppevormis keskhariduse baasil riigi- või munitsipaalõppeasutuses;
4) õpib täiskoormusega õppes või päevases õppevormis keskhariduse baasil erakooliseaduse alusel tegutsevas erakutseõppeasutuses;».

§ 75. Paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

« (1¹) Enne 2003. aasta 30. juunit õppeasutusse vastuvõetud isikutelt nõutakse õppelaenu taotlemisel täiskoormuse nõude asemel päevases või statsionaarses õppevormis õppimist.»

V. § 76. Täitemenetluse seadustiku (RT I 1993, 49, 693; 2002, 83, 489; 110, 654) § 1 lõiget 1 täiendatakse punktiga 24 järgmises sõnastuses:

« 24) rakenduskõrgkooli seaduse (RT I 1998, 61, 980; 1999, 10, 150; 102, 908; 2000, 54, 350; 78, 496; 2001, 65, 375; 2002, 56, 348; 61, 375; 90, 521) §-s 27³ nimetatud õppekulude, politseiteenistuse seaduse (RT I 1998, 50, 753; 104, 1742; 2000, 10, 57; 28, 167; 2001, 7, 17; 85, 511; 2002, 53, 336; 61, 375) §-s 35 nimetatud koolituskulude ja vangistusseaduse (RT I 2000, 58, 376; 2002, 84, 492; 90, 521; 2003, 4, 20) §-s 118 nimetatud ettevalmistusteenistuse kulude hüvitamise korraldused ja käskkirjad.»

VI. § 77. Täiskasvanute koolituse seaduse (RT I 1993, 74, 1054; 1998, 71, 1200; 1999, 10, 150; 60, 617; 2002, 90, 521) § 3 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Tasemekoolitus võimaldab õhtuses, kaugõppe õppevormis või eksternina omandada põhiharidust ja üldkeskharidust, õhtuses või kaugõppe õppevormis kutsekeskharidust põhihariduse baasil, osakoormusega või eksternina kutsekeskharidust keskhariduse baasil ja osakoormusega või eksternina kõrgharidust. Tasemekoolituse läbimist tõendab tunnistus või diplom.»

VII. Päästeseaduses (RT I 1994, 28, 424; 1998, 39, 598; 2000, 50, 316; 2001, 50, 283; 2002, 42, 267; 61, 375; 63, 387) tehakse järgmised muudatused:

§ 78. Paragrahvi 29:

1) lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 2) sisekaitse rakenduskõrgkooli tule tõrje- ja päästeeriala õppetööd korraldava struktuuriüksuse juht ning tule tõrje- ja päästeeriala erialaõppejõud;»;

2) lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Sisekaitse rakenduskõrgkooli tule tõrje- ja päästeeriala täiskoormusega õppe üliõpilastele ja päästekooli õpilastele laienevad tule tõrje- ja päästetöötajale ettenähtud õigused ja kohustused, kui õppetöö eripärast ei tulene teisiti.»;

3) täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

« (5) Sisekaitse rakenduskõrgkooli tule tõrje- ja päästeeriala täiskoormusega õppe üliõpilastele makstakse eduka õppimise korral stipendiumi. Stipendiumi suuruse ja selle maksmise tingimused ja korra kehtestab siseminister.»

§ 79. Paragrahvi 30³ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Tule tõrje- ja päästetöötajatele ning sisekaitse rakenduskõrgkooli tule tõrje- ja päästeeriala täiskoormusega õppe üliõpilastele ja Väike-Maarja Päästekooli õpilastele antakse tasuta vormiriietus, mille kirjelduse ning esemete kandmise tähtajad kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.»

§ 80. Paragrahvi 30⁴ lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) sisekaitse rakenduskõrgkool;».

VIII. Piirivalveseaduses (RT I 1994, 54, 903; 1995, 62, 1056; 2001, 65, 377; 88, 531; 2002, 42, 267; 57, 354) tehakse järgmised muudatused:

§ 81. Paragrahvi 20 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

§ 82. Paragrahvi 22 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Piirivalveametnikega komplekteeritakse piirivalvekooli ning piirivalve õppeallüksuse koosseisudes ettenähtud ametikohad.»

IX. Avaliku teenistuse seaduses (RT I 1995, 16, 228; 1999, 7, 112; 10, 155; 16, 271 ja 276; 2000, 25, 144 ja 145; 28, 167; 102, 672; 2001, 7, 17 ja 18; 17, 78; 42, 233; 47, 260; 2002, 21, 117; 62, 377; 110, 656; 2003, 4, 22) tehakse järgmised muudatused:

§ 83. Paragrahvi 12 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

« (5) Sisekaitse rakenduskõrgkooli täiskoormusega õppe üliõpilane nimetatakse ametiasutuses õppepraktika läbimiseks ametisse koosseisuvälise teenistujana. Õppepraktika ajal käesoleva seaduse sätted üliõpilasele ei laiene, välja arvatud §-d 40, 43, 44, 50–52, 55, 56, 59–65, 67–77, 79–81. Üliõpilane kannab õppepraktikal ametinimetust «praktikant.»»

§ 84. Paragrahvi 153 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

« 6) sisekaitse rakenduskõrgkooli juhi või õppejõuna töötamise aeg ning õpingute aeg sisekaitse rakenduskõrgkoolis.»

X. Tartu Ülikooli seaduses (RT I 1995, 23, 333; 1996, 49, 953; 51, 965; 1998, 61, 986; 1999, 102, 908; 2001, 16, 71; 2002, 61, 375; 90, 521) tehakse järgmised muudatused:

§ 85. Paragrahvi 2:

1) lõikest 1 jäetakse välja sõna «riiklik»;

2) lõikes 2 asendatakse sõnad «teadus-, õppe- ja kultuuriasutus» sõnadega «teadus-, arendus-, õppe- ja kultuuriasutus».

§ 86. Paragrahvi 6 lõikest 1 jäetakse välja sõna «riiklik».

XI. Erakooliseaduses (RT I 1998, 57, 859; 1999, 24, 358; 51, 550; 2000, 40, 255; 95, 611; 2001, 75, 454; 2002, 53, 336; 61, 375; 90, 521) tehakse järgmised muudatused:

§ 87. Paragrahvi 3:

1) lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Ülikoolina võib tegutseda ja oma nimes kasutada sõna «ülikool» erakool, kellele haridus- ja teadusminister on väljastanud koolitusloa bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe läbiviimiseks mitmel õppesuunal.»;

2) täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

« (3¹) Rakenduskõrgkoolina võib tegutseda ja oma nimes kasutada sõna «rakenduskõrgkool» erakool, kellele haridus- ja teadusminister on väljastanud koolitusloa rakenduskõrgharidusõppe läbiviimiseks ja kus vähemalt kaks kolmandikku õpilastest ja üliõpilastest õpivad rakenduskõrgharidusõppe õppekavade järgi.»;

3) lõikes 4 asendatakse sõnad «Haridus- ja Teadusministeerium» sõnadega «haridus- ja teadusminister».

§ 88. Paragrahvi 5:

1) lõiget 5 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

« 8) kõrgkoolis magistriõppe läbiviimiseks andmed rakenduskõrgkooli seaduse (RT I 1998, 61, 980; 1999, 10, 150; 102, 908; 2000, 54, 350; 78, 496; 2001, 65, 375; 2002, 56, 348; 61, 375; 90, 521) § 15² lõikes 2 kehtestatud nõuete täitmise kohta.»;

2) lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (9) Haridus- ja teadusminister ei anna koolitusluba, kui:

- 1) käesoleva paragrahvi lõikes 5 ettenähtud andmed tingimuste täitmise kohta puuduvad või ei vasta õigusaktidega kehtestatud nõuetele;
- 2) õppekavale määratud ekspertiisi tulemused on negatiivsed;
- 3) erakooli pidajal on maksevõlgnevusi või
- 4) Vabariigi Valitsus ei nimetanud rakenduskõrgkooli seaduse § 15² lõike 3 alusel erakooli kõrgkooliks ja selle õppekava õppekavaks, kus võib toimuda magistriõpe.»

§ 89. Paragrahvi 6 lõiget 1 täiendatakse punktidega 15 ja 16 järgmises sõnastuses:

« 15) kõrgkoolil ja ülikoolil õppejõudude kvalifikatsiooni hindamise ning üliõpilaste eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimused ja kord;

16) muud vastava riigi- või munitsipaalõppeasutuse või avalik-õigusliku ülikooli tegevust reguleerivas õigusaktis nõutavad andmed.»

§ 90. Paragrahvi 9 lõike 1 punktist 4 jäetakse välja sõnad «teist korda».

§ 91. Paragrahvi 14:

1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kõrgkooli ja ülikooli ning nende õppekavade akrediteerimisele kohaldatakse ülikooliseaduses avalik-õiguslikule ülikoolile ja tema õppekavadele kehtestatud akrediteerimise aluseid, tingimusi ja korda.»;

2) lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

3) lõikes 4 asendatakse sõna «Akrediteerimistunnistus» sõnaga «Akrediteerimisotsus».

§ 92. Paragrahvi 17 lõiget 4 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

« 9) erakooli kohustused üliõpilase õpingute jätkamise tagamise kohta, kui koolitusluba vastava õppekava järgi õppe läbiviimiseks tunnistatakse kehtetuks, koolitusloa kehtivusaeg lõpeb, erakooli või õppekava kohta tehakse negatiivne akrediteerimisotsus või erakooli tegevus lõpetatakse.»

§ 93. Paragrahvi 18:

1) lõiget 3 täiendatakse enne sõna «akrediteeritud» sõnaga «positiivselt»;

2) täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

« (3¹) Pärast õppekava positiivse akrediteerimisotsuse tegemist on sama õppekava alusel lõpetanud isikul, kellele on mitte rohkem kui kaks aastat enne õppekava positiivset akrediteerimisotsust välja antud haridust tõendav dokument, õigus saada vastavalt kõrgkoolilt või ülikoolilt riiklik haridust tõendav dokument (diplom).»

§ 94. Paragrahvi 24 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

« 4) lõpetamine on seadusega ette nähtud.»

§ 95. Paragrahv 25:

1) lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

2) täiendatakse lõigetega 3–5 järgmises sõnastuses:

« (3) Ülikoolid, kellele on enne 2003. aasta 30. juunit väljastatud koolitusload hariduse andmiseks rohkem kui ühe eriala õpetamiseks vähemalt bakalaureuseõppe astmel, viivad oma õppetegevuse ülikooliseaduse § 4 lõikega 1 vastavusse 2005. aasta 1. septembriks. Kui erakoolis ei toimu pärast nimetatud tähtaja möödumist õpe mitmel õppesuunal bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes, tunnistab haridus- ja teadusminister erakooli koolitusload kehtetuks ja erakooli pidaja on kohustatud algatama erakooli tegevuse lõpetamise.

(4) Kõrgkoolid, kellele on enne 2003. aasta 30. juunit väljastatud koolitusload, viivad oma õppetegevuse rakenduskõrgkooli seaduse § 2 lõikega 1 vastavusse 2005. aasta 1. septembriks. Kui erakoolis ei õpi pärast nimetatud tähtaja möödumist vähemalt kaks kolmandikku õpilastest ja üliõpilastest rakenduskõrgharidusõppe õppekavade järgi, tunnistab haridus- ja teadusminister erakooli koolitusload kehtetuks ja erakooli pidaja on kohustatud algatama erakooli tegevuse lõpetamise.

(5) Ülikoolid ja kõrgkoolid viivad oma põhikirjad seaduse nõuetega vastavusse 2003. aasta 1. septembriks, käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktis 15 nimetatud õppejõudude kvalifikatsiooni hindamise ning üliõpilaste eelnevate õpitulemuste ja erialase töökogemuse arvestamise tingimuste ja korra osas hiljemalt 2004. aasta 1. septembriks.»

XII. § 96. Lõhkematerjaliseaduse(RT I 1997, 86, 1461; 2001, 65, 377; 85, 510; 88, 531; 2002, 47, 297; 53, 336; 61, 375; 63, 387) § 1 lõike 3 punktis 1 asendatakse sõnad «Eesti Riigikaitse Akadeemia» sõnadega «sisekaitse rakenduskõrgkooli».

XIII. Prokuratuuriseaduses(RT I 1998, 41/42, 625; 110, 1812; 1999, 18, 303; 95, 839; 2000, 28, 167; 35, 222; 2001, 53, 315; 2002, 56, 350; 61, 375) tehakse järgmised muudatused:

§ 97.8. jao pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«8. jagu

Prokuröri kaasamine haldusülesannete täitmisele või sisekaitse rakenduskõrgkooli õppetegevusse».

§ 98. Seadust täiendatakse §-ga 52¹ järgmises sõnastuses:

« § 52¹. **Prokuröri kaasamine sisekaitse rakenduskõrgkooli õppetegevusse**

Sisekaitse rakenduskõrgkooli õppejõuks valitud või õppejõuna tööle võetud prokuröri teenistussuhe senisel ametikohal peatub õppejõuna töötamise ajaks. Õppejõuna töötamise aeg arvatakse senise ametikoha teenistusaja hulka. Kui õppejõuna töötamise aeg lõpeb, on prokuröril õigus senisele ametikohale tagasi pöörduda.»

XIV. Politseiteenistuse seaduses(RT I 1998, 50, 753; 104, 1742; 2000, 10, 57; 28, 167; 2001, 7, 17; 85, 511; 2002, 53, 336; 61, 375) tehakse järgmised muudatused:

§ 99. Paragrahv 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 2. **Politseiteenistuse mõiste**

Politseiteenistus on töötamine politseiasutuses, Kaitsepolitseiametis, Riigikantselei julgeolekuasutuste töö koordineerimisega seotud ametikohal, sisekaitse rakenduskõrgkoolis ja politseioppeasutuses (edaspidi *asutus*) politseiametniku ametikohal.»

§ 100. Paragrahv 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 7. **Sisekaitse rakenduskõrgkooli politseieriala õppetööd korraldava struktuuriüksuse juhi ja politseieriala erialaõppejõudude ametiastmed**

(1) Sisekaitse rakenduskõrgkooli politseieriala õppetööd korraldava struktuuriüksuse juht ja politseieriala erialaõppejõud on politseiametnikud.

(2) Sisekaitse rakenduskõrgkooli politseieriala õppetööd korraldava struktuuriüksuse juht kuulub politseiametnike 8. ametiastmesse.

(3) Sisekaitse rakenduskõrgkooli politseieriala professor kuulub politseiametnike 8. ametiastmesse, dotsent 7. ametiastmesse, lektor 6. ametiastmesse, õpetaja 5. ametiastmesse ja assistent 2., 3. või 4. ametiastmesse.»

§ 101. Paragrahv 7¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 7¹. **Politseikadett**

(1) Politseiõppeasutuse õpilane ja sisekaitselise rakenduskõrgkooli politseieriala täiskoormusega õppe üliõpilane on politseikadett.

(2) Politseiametnikke ettevalmistava õppeasutuse sisekorraeeskiri võib politseiametnikule ettenähtud õigusi ja kohustusi laiendada politseikadetile, kui see on vajalik õppe eesmärkide saavutamiseks.

(3) Politseikadetile laienevad politseiametnikule ettenähtud sotsiaalsed tagatised, samuti õigused ja vastutus, kui ta kaasati või ta asus oma initsiatiivil või kannatanu palvel politseiametniku ülesannete täitmisele.

(4) Õppepraktika läbimiseks nimetatakse politseikadett politseiasutuses ametisse koosseisuvälise teenistujana. Õppepraktika ajal laienevad politseikadetile avaliku teenistuse seaduse §-d 40, 43, 44, 50–52, 55, 56, 59–65, 67–77, 79–81 ning käesoleva seaduse §-d 21–29, 32, 39–41.

(5) Politseikadetile makstakse eduka õppimise korral stipendiumi. Stipendiumi suuruse ja selle maksmise tingimused ja korra kehtestab siseminister.»

§ 102. Paragrahvi 11 lõiked 4 ja 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Politseivande võtab vastu siseminister või Kaitsepolitseiameti või Politseiameti või muu politseiasutuse või politseiõppeasutuse või sisekaitselise rakenduskõrgkooli juht.

(5) Politseikadett annab politseivande enne esimest õppepraktikat.»

§ 103. Paragrahvi 12 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Sisekaitselise rakenduskõrgkooli politseiametnikud nimetab ametisse rektor Politseiameti juhi ettepanekul. Sisekaitselise rakenduskõrgkooli politseieriala õppetööd korraldava struktuuriüksuse juht nimetatakse ametisse sisekaitselise rakenduskõrgkooli põhimääruses sätestatud tähtjaks.»

§ 104. Paragrahvi 13:

1)lõigetest 1 ja 2 jäetakse välja sõna «vahetult»;

2)lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Erandkorras võib komissariks nimetada magistrakraadi omava või vastava kvalifikatsiooniga isiku või isiku, kes enne ametisse nimetamist on vähemalt kaks aastat töötanud kohtunikuna, vandeadvokaadina, prokurörina (välja arvatud abiprokurörina), kõrgema vanglaametnikuna, notarina, või muu kõrgharidust omava isiku, kelle haridus vastab sellele ametikohale ettenähtud haridusnõuetele.»;

3)lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (7) Vanempolitseiametniku ametikohale võib nimetada kõrgharidusega isiku, kelle haridus vastab sellele ametikohale ettenähtud haridusnõuetele.»

§ 105. Paragrahvi 21²lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) õppimise aeg politseiõppeasutuses või sisekaitselises rakenduskõrgkoolis;».

§ 106. Paragrahvi 26 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Vormirietuse andmise ja kandmise korra kehtestab vastavalt Politseiameti või Kaitsepolitseiameti juht või sisekaitselise rakenduskõrgkooli rektor.»

XV. Kutseõppeasutuse seaduses(RT I 1998, 64/65, 1007; 2001, 68, 406; 2002, 56, 348; 61, 375; 90, 521) tehakse järgmised muudatused:

§ 107. Paragrahvi 4 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Riigikool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigiasutus. Riigikaitseline riigikool on Kaitseministeeriumi hallatav riigiasutus. Sisekaitseline riigikool on Siseministeeriumi valitsemisalas asuva valitsusasutuse hallatav riigiasutus.»

§ 108. Paragrahvi 5 lõikes 6, § 7 lõikes 7 ning § 9 lõikes 1 asendatakse sõnad «Haridus- ja Teadusministeerium» sõnadega «haridus- ja teadusminister» vastavas käändes.

§ 109. Paragrahv 19 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 19. Õppevormid

Põhihariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi võib toimuda õpe päevase, õhtuse ja kaugõppe vormis.»

§ 110. Seadust täiendatakse §-ga 19¹ järgmises sõnastuses:

« § 19¹. Täiskoormusega ja osakoormusega õpe

(1) Keskkhariduse baasil läbiviidava kutsekeskhariduse õppekava järgi võib toimuda täis- ja osakoormusega õpe.

(2) Täiskoormusega õppes täidab õpilane iga õppeaasta lõpuks õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahust kumulatiivselt vähemalt 75 protsenti. Kooli direktor võib nimetada õppekavad, mille alusel saab toimuda ainult täiskoormusega õpe, ja õppekavad, mille alusel toimuvale täiskoormusega õppele esitatakse kõrgemad nõuded.

(3) Osakoormusega õppes täidab õpilane iga õppeaasta lõpuks õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahust kumulatiivselt vähem kui 75 protsenti. Kooli direktor võib kehtestada osakoormusega õppes õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahu alampiiri.

(4) Õpilane määrab kooli astudes oma täis- ja osakoormusega õppimise esimesel õppeaastal, välja arvatud, kui õppekaval saab toimuda ainult täiskoormusega õpe. Järgmistel õppeaastatel arvestab kool õpilase täis- või osakoormusega õppimise määramisel, kuidas on õpilane iga õppeaasta lõpuks täitnud õppekava kohaselt täitmisele kuuluva õppe mahu.»

§ 111. Paragrahvi 37:

1) lõikes 3 asendatakse aastaarv «1999» aastaarvuga «2000»;

2) täiendatakse lõigetega 8 ja 9 järgmises sõnastuses:

« (8) Enne 2002. aasta 30. juunit kutseõppeasutusse vastuvõetud üliõpilastel on õigus jätkata õpinguid neile enne 2002. aasta 30. juunit kohaldatud tingimustel ja korras kuni 2007. aasta 1. septembrini. Üliõpilase taotlusel on kutseõppeasutusel õigus kohaldada rakenduskõrgharidusõppe õppekavu ka enne 2002/03. õppeaastat kutseõppeasutusse vastu võetud üliõpilastele.

(9) Täis- ja osakoormusega õpet kohaldatakse alates 2003/04. õppeaastast kutseõppeasutusse keskkhariduse baasil läbiviidavale kutsekeskhariduse õppekavale vastuvõetavatele õpilastele.»

XVI. § 112. Ühistranspordiseaduse(RT I 2000, 10, 58; 2001, 18, 85; 2002, 53, 336; 61, 375; 63, 387; 110, 654) § 28 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Päevases õppevormis põhiharidust, üldkeskharidust või põhihariduse baasil kutsekeskharidust omandavale õpilasele ning täiskoormusega õppes keskkhariduse baasil kutsekeskharidust omandavale õpilasele ja üliõpilasele (edaspidi *õpilane ja üliõpilane*) hüvitatakse kommertsliinil (välja arvatud lennuliin) sõidu kulu riigieelarvest sõidusoodustuseks eraldatud rahaliste vahendite arvel kuni 100 protsenti pileti täishinnast.»

§ 113. Paragrahvi 59 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses:

« (11) Käesoleva seaduse § 28 lõikes 1 sätestatud täiskoormusega õppe nõude asemel nõutakse enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastuvõetud isikutelt statsionaarses õppevormis õppimist.»

XVII. Kaitseväeteenistuse seaduses(RT I 2000, 28, 167; 2001, 34, 190; 47, 260; 58, 353; 97, 604; 100, 648; 2002, 61, 375; 63, 387; 110, 656 ja 660; 2003, 4, 22) tehakse järgmised muudatused:

§ 114. Paragrahvi 51 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Kutsealune, kes on asunud omandama kõrgharidust positiivselt akrediteeritud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis, kutsutakse ajateenistusse temale sobival ajal hiljemalt kolme aasta jooksul, arvates õppeasutusse vastuvõtmisest.»

§ 115. Paragrahvi 61 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Ajateenistuse kestus sõltub põhiväeliigist, sõjaväelise väljaõppe iseloomust, väeosale või struktuuriüksusele seatud ülesannetest ning ajateenija poolt kõrghariduse omandamisest positiivselt akrediteeritud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis.»

§ 116. Paragrahvi 202 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) laps, vend, õde või lapselaps, kes on alla 18-aastane (alla 24-aastane gümnaasiumi või kutseõppeasutuse päevases õppevormis või täiskoormusega õppiv õpilane või ülikooli või rakenduskõrgkooli täiskoormusega õppiv üliõpilane) või sellest east vanem, kui ta on tunnistanud tööõimetuks enne 18-aastaseks (päevases

õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist. Vennal, õel või lapselapsel on õigus pensionile siis, kui tal ei ole töövõimelisi vanemaid;».

§ 117. Seadust täiendatakse §-ga 220¹ järgmises sõnastuses:

« § 220¹. Statsionaarses õppevormis õppimine

Käesoleva seaduse § 202 lõike 2 punktis 1 sätestatud täiskoormusega õppe nõude asemel nõutakse enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastuvõetud isikutelt statsionaarses õppevormis õppimist.»

XVIII. Töötu sotsiaalse kaitse seaduses(RT I 2000, 57, 371; 2001, 59, 359; 2002, 53, 336; 61, 375) tehakse järgmised muudatused:

§ 118. Paragrahvi 3 lõike 4 punktis 3, § 7 lõike 2 punktis 4 ja § 8 lõike 2 punktis 1 asendatakse sõnad «päevases või statsionaarses õppevormis» sõnadega «päevases õppevormis või täiskoormusega õppes».

§ 119. Seadust täiendatakse §-ga 15¹ järgmises sõnastuses:

« § 15¹. Seaduse rakendamine

Käesoleva seaduse § 3 lõike 4 punktis 3, § 7 lõike 2 punktis 4 ja § 8 lõike 2 punktis 1 sätestatud täiskoormusega õppe nõude asemel nõutakse enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastuvõetud isikutelt statsionaarses õppevormis õppimist.»

XIX. Vangistuseseaduses(RT I 2000, 58, 376; 2002, 84, 492; 90, 521; 2003, 4, 20) tehakse järgmised muudatused:

§ 120. Kogu tekstis asendatakse sõna «Sisekaitseakadeemia» sõnadega «sisekaitsealine rakenduskõrgkool» vastavas käändes.

§ 121. Paragrahvi 116 lõikest 5 jäetakse välja arv «37».

§ 122. Paragrahv 117 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 117. Vanglaametniku kandidaadi stipendium ja muud sotsiaalsed tagatised

(1) Vanglaametniku kandidaadile makstakse eduka õppimise korral stipendiumi. Stipendiumi suuruse ja selle maksmise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus või tema poolt määratud minister.

(2) Vanglaametniku kandidaadile laieneb käesoleva seaduse § 147.

(3) Teoreetiline väljaõpe peab võimaldama vanglaametniku kandidaadile lisaks puhkepäevadele õppetööst vabu päevi vähemalt 35 kalendripäeva ulatuses aastas õppetöö korraldusega määratud ajal ja ulatuses.»

XX. Riikliku pensionikindlustuse seaduses(RT I 2001, 100, 648; 2002, 53, 336 ja 338; 61, 375) tehakse järgmised muudatused:

§ 123. Paragrahvi 20 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) toítja laps, vend, õde või lapselaps, kes on alla 18-aastane (alla 24-aastane gümnaasiumi või kutseõppeasutuse päevases õppevormis või täiskoormusega või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis õppiv õpilane või ülikooli või rakenduskõrgkooli täiskoormusega õppiv üliõpilane) või sellest east vanem, kui ta on tunnistatud püsivalt töövõimetuks enne 18-aastaseks (päevases õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist. Vennal, õel või lapselapsel on õigus pensionile juhul, kui tal ei ole töövõimelisi vanemaid;».

§ 124. Paragrahvi 41 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Alla 18-aastasel või alla 24-aastasel orvul, kes õpib gümnaasiumi või kutseõppeasutuse päevases õppevormis või täiskoormusega või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või ülikoolis või rakenduskõrgkoolis täiskoormusega, või sellest east vanemal orvul, kui ta on tunnistatud püsivalt töövõimetuks enne 18-aastaseks (päevases või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist, on õigus saada, arvestades käesoleva seaduse § 21 lõike 2 ja § 23 punkti 3 sätteid, samaaegselt kahte toitjakaotuspensioni või kahte rahvapensioni või nii toitjakaotuspensioni kui ka rahvapensioni sõltuvalt tema vanemate pensionistaažist.»

§ 125. Paragrahvi 43 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Ennetähtaegset vanaduspensioni, toitjakaotuspensioni (välja arvatud alla 18-aastasele lapsele või alla 24-aastasele päevases või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppijale) ja rahvapensioni (välja arvatud püsival töövõimetus tunnistatud isikule ning alla 18-aastasele lapsele või alla 24-aastasele päevases õppevormis või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppijale) töötamise korral ei maksta.»

§ 126. Seadust täiendatakse §-ga 61¹ järgmises sõnastuses:

« § 61¹. Statsionaarses õppevormis õppimine

Käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1, § 41 lõikes 4 ja § 43 lõikes 1 sätestatud täiskoormusega õppe nõude asemel nõutakse enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastuvõetud isikutelt statsionaarses õppevormis õppimist.»

XXI. Ravikindlustuse seaduses(RT I 2002, 62, 377) tehakse järgmised muudatused:

§ 127. Paragrahvi 5 lõike 4 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 5) õigusaktide alusel asutatud ja tegutsevas Eesti õppeasutuses või välisriigi samaväärses õppeasutuses üldkeskharidust või põhihariduse baasil kutsekeskharidust omandav õpilane kuni 24 aasta vanuseni, keskhariduse baasil kutsekeskharidust omandav õpilane ning üliõpilane.»

§ 128. Paragrahvi 12:

1) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Käesoleva seaduse § 5 lõike 4 punktis 5 nimetatud isiku kindlustuskaitse lõpeb kolme kuu möödumisel õppeasutuse lõpetamisest. Kui käesoleva seaduse § 5 lõike 4 punktis 5 nimetatud üldkeskharidust või põhihariduse baasil kutsekeskharidust omandav õpilane saab õppekava nominaalkestuse jooksul 24-aastaseks, lõpeb tema kindlustuskaitse kolme kuu möödumisel õppeasutuse lõpetamisest.»;

2) täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

« (2¹) Kui käesoleva seaduse § 5 lõike 4 punktis 5 nimetatud üldkeskharidust või põhihariduse baasil kutsekeskharidust omandav vähemalt 19-aastane õpilane (välja arvatud meditsiiniliste näidustuste tõttu) ei ole lõpetanud õppeasutust õppekava nominaalkestuse jooksul või on õppeasutust lõpetamata õppeasutusest välja heidetud või eksmatrikuleeritud, lõpeb kindlustuskaitse sellest ühe kuu möödumisel. Kui käesoleva seaduse § 5 lõike 4 punktis 5 nimetatud keskhariduse baasil kutsekeskharidust omandav õpilane ning üliõpilane (välja arvatud meditsiiniliste näidustuste tõttu) ei ole lõpetanud õppeasutust aasta möödumisel õppekava nominaalkestuse lõppemisest või on õppeasutust lõpetamata õppeasutusest välja heidetud või eksmatrikuleeritud, lõpeb kindlustuskaitse sellest ühe kuu möödumisel.»

§ 129. Paragrahvi 89 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses:

« (11) Kindlustatud isikuga käesoleva seaduse alusel võrdsustatud isikuks ei loeta enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastu võetud:

1) kaugõppe õppevormis (välja arvatud meditsiinilistel näidustustel) õppivat üliõpilast;

2) õhtuõppe või kaugõppe õppevormis keskhariduse baasil kutsekeskharidust omandavat vähemalt 24-aastast õpilast (välja arvatud, kui ta saab 24-aastaseks õppekava nominaalkestuse jooksul).»

XXII. Terviktekstide avaldamine

Vabariigi Valitsusel tagada Eesti Vabariigi haridusseaduse, ülikooliseaduse ja rakenduskõrgkooli seaduse terviktekstide avaldamine Riigi Teatajas ühe kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

Riigikogu aseesimees Tunne KELAM